

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬК ППО

Ставиться завдання створення інформаційно-методичної системи для підготовки особового складу Військ ППО. Пропонується на основі Харківського військового університету створити центр методичного забезпечення підготовки особового складу Військ ППО.

Сучасний етап розвитку Збройних Сил України і, зокрема, Військ ППО, характеризується впровадженням у процеси управління військами нових інформаційних технологій. Їх основу складають обчислювальні мережі та їхнє програмне забезпечення, за допомогою яких організується збір, обробка, зберігання і передача бойової та службової інформації. В теперішній час в Україні створена військова обчислювальна мережа «Дніпро», яка зв'язує ряд органів управління Військ ППО і вирішує зазначені вище завдання.

На наш погляд, розробка і включення в глобальну обчислювальну мережу «Дніпро», спеціальної системи методичного забезпечення підготовки (СМЗП) Військ ППО дозволила би розширити коло завдань, вирішуваних даною мережею, і поліпшити методичне забезпечення бойової підготовки військ. Для цього доцільно використовувати можливості Харківського військового університету, який має могутній інтелектуальний потенціал. Зокрема, професорсько-викладацький склад університету нагромадив великі методичні знання в різноманітних галузях військової справи. Такі знання набуваються тільки протягом тривалого педагогічного досвіду. Їх цінність полягає в здатності викладача поставити у взаємну відповідність елементи навчального процесу (тих, кого навчають, навчальний матеріал, технічні засоби та ін.) таким чином, щоб той, кого

навчають, якісно засвоїв навчальний матеріал і набув усталених умінь і навичок при експлуатації (застосуванні) озброєння і військової техніки. Відомо [1], що якість засвоєння навчального матеріалу в тих, кого навчають, визначається, не в останню чергу методикою його викладання.

На жаль, офіцери відділів бойової підготовки, а також офіцери, які безпосередньо проводять заняття з підлеглими з усіх видів бойової підготовки не завжди мають достатній методичний досвід. **Виникає завдання методичної підтримки діяльності відповідних посадових осіб при організації всіх видів підготовки і проведенні планових занять та тренувань.**

У Харківському військовому університеті розроблений мережний варіант інформаційно-методичної системи (ІМС) консультаційного типу, яка призначена для методичної підтримки діяльності викладачів ввз. Вона орієнтована на допомогу початкуючим викладачам. Система утримує у своєму складі методичні знання досвідчених педагогів військового університету, є відкритою і її зміст може поповнюватися при потребі.

Основу інформаційно-методичної системи складає база методичних знань (БМЗ) і бази даних, які забезпечують зберігання методичних знань як педагогів-експертів, так і часткових методичних матеріалів викладачів різних кафедр.

Методичні знання умовно представляються ієрархічною структурою, яка складається з трьох рівнів (рис. 1).

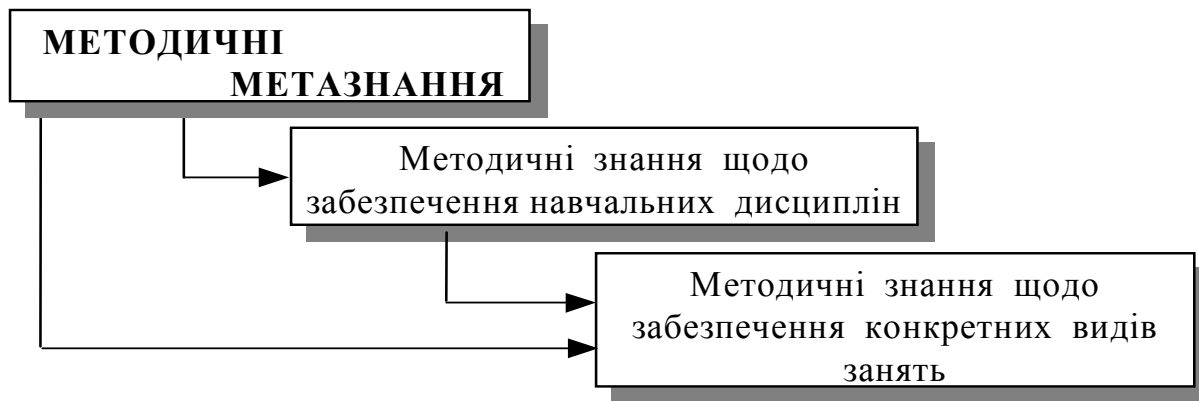

Рис. 1. Узагальнена структура методичних знань

Перший рівень ієрархії складають методичні метазнання, під якими розуміються знання педагогів-експертів про організацію навчального процесу та актуальних питань педагогіки. В даний час на цьому рівні БМЗ утримуються нормативні документи і знання провідних спеціалістів кафедри Педагогіки і психології Харківського військового університету (генерал-лейтенанта у відставці Челпанова О.С., генерал-майора у відставці Лусса Е.Я. і ін.). Другий рівень методичних знань призначений для зберігання методичних знань щодо забезпечення конкретних навчальних дисциплін, а третій містить методичні знання щодо організації конкретних видів занять.

Інформаційно-методична система має бібліотеку відповідей на стандартні методичні запитання, яка безупинно поповнюється в міру надходження нових запитань від користувачів. Якщо запитання нестандартні і відповідь на нього в бібліотеці відсутня, то адміністратор системи звертається до експерта-педагога і просить його сформулювати необхідну відповідь, яка відсилається користувачу і поміщається разом з відповідним запитанням у бібліотеку.

Особливістю розробленої ІМС є реалізація в ній принципу «довіри» конкретному педагогу-експерту. Він втілений у систему за допомогою знайомства користувача з педагогом-експертом. У інформаційно-методичній системі подані фотографії, автобіографічні і фахові дані

педагогів-експертів. Такий підхід до представлення знань несе ще і виховне навантаження.

На основі доробки і розширення університетської ІМС можна створити згадану вище систему методичного забезпечення підготовки Військ ППО. Це дасть змогу повною мірою використовувати багатий методичний досвід професорсько-викладацького складу Харківського військового університету з метою суттєвого підвищення методичного рівня організації і проведення занять з бойової підготовки у військах.

Таким чином, ставиться завдання створення в масштабах Військ ППО системи методичного забезпечення підготовки, яка містить органи управління Військ ППО (штаб Військ ППО, штаби корпусів (дивізій) ППО, штаби з'єднань, частин Військ ППО) і спеціально створений Центр методичного забезпечення підготовки при Харківському військовому університеті, сполучений із його методичним центром.

Основу Центру може скласти дороблена база методичних знань ІМС університету. На першому рівні ієрархії такої БМЗ доцільно помістити методичні знання експертів щодо організації бойової підготовки у Військах ППО. На другому - розмістити методичні знання по проведенню бойової підготовки в з'єднаннях, частинах та підрозділах Військ ППО, а на третьому рівні зберігати відомості про методики проведення конкретних видів занять, тренувань на тренажерах і відповідних зразках озброєння.

Існуюча ІМС передбачає роботу в діалоговому режимі «той, хто консультується - експерт» і «експерт – той, хто консультується». Цей режим, на наш погляд, може бути основою для методичного забезпечення підготовки Військ ППО.

Суть цього режиму полягає в наступному. Користувач через свій термінал надсилає запит у СМЗП, на який йому оперативно видається відповідь із наявного банку знань. У разі потреби по запиту користувача йому можуть бути видані докладні пояснення, чому прийняте те або інше

методичне рішення. Якщо користувач не знайшов відповіді на його методичне запитання в СМЗП, то він може зробити заявку, обравши при цьому відомого йому експерта відповідної предметної області для обслуговування своєї заявки. Якщо користувач утрудняється вибрати компетентного експерта, те ІМС пропонує йому список експертів, який зберігається в пам'яті ЕОМ, з якого можна вибрати необхідного експерта. Якщо і тут у користувача виникають утруднення, то адміністратор системи або когнітолог (спеціаліст в області представлення знань у СМЗП) сам визначає, хто з експертів спроможний кваліфіковано відповісти на поставлене запитання і просить його підготувати необхідну відповідь. Ця відповідь відсилається користувачу і одночасно запитання та зміст відповіді вносяться в бібліотеку типових запитань і відповідей ІМС. Таким чином, відбувається безупинне поповнення БМЗ.

Створення запропонованої СМЗП дозволить не тільки проводити суттєву оперативну методичну допомогу по всіх видах підготовки, але і зміцнить зв'язок університету з військами. Аналізуючи запитання, які надходять, професорсько-викладацький склад зможе більш цілеспрямовано і кваліфіковано розробляти нові заняття, реагувати на насущні потреби військ і, отже, підвищувати рівень підготовки випускників. Природно, на цій основі буде підвищуватися і методична майстерність самих викладачів.

Подальший розвиток запропонованої системи методичної підтримки бойової підготовки у Військах ППО може вирішити і деякі інші важливі завдання. Зокрема, одним із шляхів обміну методичним досвідом за допомогою СМЗП є можливість проведення методичних телеконференцій. З її допомогою можна організувати консультації офіцерів, які навчаються заочно або бажають займатися самоосвітою та ін.

Створення системи методичного забезпечення підготовки складний і багатоплановий процес, який потребує не тільки проведення технічних і організаційних заходів, але і масштабних наукових досліджень. Проте, її створення сприяло б удосконалюванню методичної майстерності

командирів усіх ступенів, поліпшенню якості командирської і підвищенню рівня бойової підготовки в частинах і підрозділах Військ ППО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Організація навчального процесу в університеті: Навчально - методичний посібник.Є.Т. Багінський, М.П. Деменко, М.І. Григоров, Є.С. Єгоров, С.В. Залкін, Е.Я. Лусс, І.В. Обухов, В.В. Убоженко, О.С. Челпанов / За загальною редакцією В.І.Ткаченка. – Харків: ХВУ, 1999. – 331 с.
2. Метешкин К.А. Теоретические основы построения интеллектуальных систем управления учебным процессом в вузе: Монография. - Харьков: Экограф, 2000. - 278 с.